

Бугарија има 6 месеци да ја исправи неправдата кон Македонците

Официјална Софија се соочува со засилен меѓународен притисок откако Комитетот за човекови права при Обединетите нации ја повика Бугарија да исплати оштета на засега неименуван Македонец и во рок од шест месеци да ја исправи неправдата кон македонската заедница.

Оваа одлука не е само изолиран правен случај – таа претставува силен политички и морален сигнал. Сигнал дека прашањето за македонскиот идентитет и правата на Македонците надвор од границите на Македонија повеќе не може да се оттурнува на маргините на европската агенда.

Фактот што Комитетот за човекови права утврди повреда на основното право на здружување говори многу повеќе од самиот случај. Тоа е јасна потврда дека зад формалните правни процедури во Бугарија се крие системски проблем – одбивање да се признае постоењето на македонската заедница. Оттука, не станува збор за административен пропуст, туку за континуирана и долгорочна политика.

За потсетување, Бугарија веќе има 14 пресуди од Европскиот суд за човекови права со кои е утврдена дискриминација врз македонското малцинство во земјата. Овој континуитет дополнително потврдува дека проблемот не е инцидент, туку правило.

Во таа насока, реакциите од Македонија беа очекувани. Премиерот Христијан Мицкоски оцени дека одлуката само ги потврдува владините позиции за односот на бугарските власти кон Македонците. Тој јасно посочи дека проблемот не е насочен само кон Македонија како држава, туку директно ги засега и Македонците во Бугарија. Воедно, Мицкоски повика на поодлучна реакција од Брисел, потенцирајќи дека европските институции мора да покажат принципиелност кога станува збор за човековите права.

Сличен став доаѓа и од теренот. Стојко Стојков од ОМО Илинден Пирин истакна дека одлуката на Комитетот само го потврдува она на што тие со години укажуваат. Според него, ова е уште една во низата пресуди што ја разобличуваат бугарската политика, која, како што нагласува, порано или подоцна ќе има своја цена.

Одбивањето да се регистрира организација што промовира човекови права и толеранција не е само правен апсурд – тоа е директен удар врз демократските принципи. Во време кога Европа се повикува на плурализам, различност и почитување на човековите права, ваквите практики звучат како ехо од едно минато за кое се веруваше дека е надминато.

Особено значајно е што Комитетот не се задржа само на констатација на прекршок, туку наложи конкретни чекори: преиспитување на судските одлуки, исплата на компензација и јасно дефиниран рок од шест месеци за исправка. Тоа ја става Софија во позиција каде повеќе нема простор за одложување или игнорирање. Прашањето што останува е – дали Бугарија ќе покаже политичка зрелост и ќе постапи во духот на меѓународните обврски, или ќе продолжи со веќе познатата практика на негирање?

Овој случај отвора и едно пошироко прашање: колку навистина европските вредности важат еднакво за сите? Ако правото на здружување е „камен-темелник на демократското општество“, како што истакна Ивон Дондерс, тогаш секое негово кршење мора да биде санкционирано – без двојни стандарди.

За Македонија, ова е момент што не смее да се пропушти. Не како повод за конфронтација, туку како можност за принципиелна и аргументирана дипломатија. Зашто ова не е прашање на политика, туку на права – универзални, загарантирани и непреговарачки.

На крајот, вистинскиот тест не е во одлуките на меѓународните институции, туку во нивната примена. Бугарија сега има рок и обврска, додека Европа има уште поголема задача – да покаже дека вредностите што ги проповеда важат подеднакво за сите.

Огледалото е поставено. Останува да се види дали Софија ќе има храброст да се погледне во него.

